

COP 28 – shrnutí pro novináře a novinářky

30. listopadu – 12. prosince 2023, Dubaj, Spojené arabské emiráty

Předsedajícím konference je Sultan Al Jaber, který je zároveň ministrem průmyslu SAE a také CEO národní ropné společnosti ADNOC.

Jaká je hlavní agenda letošního summitu?

Financování klimatických opatření v rozvojových zemích

- **Fond pro ztráty a škody (*loss & damage fund*):** minulý rok v Egyptě se státy dohodly na zřízení fondu pro financování ztrát a škod způsobených klimatickou změnou nejzranitelnějším zemím. Otázkou zatím zůstává, **které země budou mít na finanční podporu nárok a které země budou do fondu přispívat** (např. Čína je ve stávající kategorizaci UNFCCC vedena jako rozvojová země, což ji podle jejích slov k příspěvkům do fondu nezavazuje). Kromě toho bude potřeba přesněji definovat, jakých ztrát a škod se pomoc týká a z jakých zdrojů může být financována.
- **Klimatické finance:** ačkoli se vyspělé státy v roce 2009 zavázaly přispívat od roku 2020 na klimatická opatření v rozvojových zemích částkou sto miliard dolarů ročně (v rámci Zeleného klimatického fondu – *Green Climate Fund*), tento závazek stále není plněn a navíc už daný objem financí není pro rozvojové země dostačující. Česko v období 2024–2027 přispěje celkem 4 miliony dolarů (asi 2 Kč na obyvatele ročně).

Zhodnocení, jak se daří naplňovat závazky Pařížské dohody

- **Globální inventura (*global stocktake*):** mechanismus umožňující hodnotit pokrok v plnění závazků Pařížské dohody. Na konferenci by měl být politicky schválen [první report](#), který vyšel v září 2023 a ze kterého plyne následující: k určitému zlepšení došlo, aktivity států pro plnění stanovených cílů však zůstávají nedostatečné. Pro udržení oteplení pod 1,5 °C by bylo potřeba snížit světové emise skleníkových plynů ve srovnání s rokem 2019 o 43 % do roku 2030 a o 60 % do roku 2035. Podle současných závazků států je svět na cestě k oteplení o 2,4–2,6 °C. Report doporučuje ambicióznější opatření (vyšší cíle, implementace již existujících nástrojů, rychlý nástup OZE, navýšení financování na opatření v rozvojových zemích a jeho monitoring, transformace finančního sektoru).
- **Pokrok jednotlivých států v naplňování národních závazků:** revize toho, zda a jak státy navýšily své národní závazky (*NDCs*) v ochraně klimatu. Např. unijní NDC obsahuje stejné hlavní závazky (2050 – klim. neutralita, 2030 – snížení emisí o 55 % ve srovnání s rokem 1990), avšak přibyly v něm ambice vyplývající z balíčku Fit for 55.

Přijetí globálních cílů

- **Otázka konce všech fosilních paliv:** podobně jako na minulých summitech se povede další debata o tom, zda usilovat o ukončení (*phase-out*) spalování všech fosilních paliv, nebo se zaměřit především na spalování těch fosilních paliv, z nichž není možné emise zachytit a uložit, např. pomocí technologií na zachytávání a ukládání uhlíku (tato paliva se označují jako tzv. *unabated fossil fuels*). Ve druhém

případě může být dosažení dohody mezi státy snazší, zároveň to však může vést k přílišnému spoléhání na technologie, které zatím nejsou škálovatelné a masově využitelné, a tím i ke snížení úsilí o co největší odklon od fosilních paliv a oddalování potřebných změn.

- **Ztrojnásobení kapacity OZE a zdvojnásobení energetické účinnosti do roku 2030:** globální cíl, který prosazují např. EU, USA, SAE nebo Indie a Brazílie.¹
- **Globální cíl pro adaptaci na změny klimatu:** zmíněn v Pařížské dohodě, ale zatím chybí jeho definice, proto je potřeba vyjednat, jak by měl vypadat.

Další možná oznámení během summitu

- **Prohlášení USA a Číny o narovnání bilaterálních vztahů v oblasti ochrany klimatu:** protože jde o největší světové emitenty, je jejich spolupráce naprosto klíčová (aktuálně pozastavena po návštěvě Nancy Pelosi v srpnu 2022 na Tchaj-wanu).²
- **Jádro jako nízkoemisní zdroj:** v Evropě v čele s Francií již vznikla jaderná koalice více než poloviny států EU (včetně ČR), také Kanada, Francie, Japonsko, Velká Británie a USA uzavřely v dubnu 2023 alianci v oblasti jaderné energie.

1

<https://www.reuters.com/sustainability/cop/eu-us-cop28-hosts-rally-support-global-deal-triple-renewable-energy-documents-2023-11-01/>

² <https://chinadialogue.net/en/climate/cop28-preview-china-in-the-worlds-spotlight/>

Kdo z Česka se konference účastní?

Česko bude na summitu reprezentovat **premiér Petr Fiala** a **ministr životního prostředí Petr Hladík**.

Za nevládní organizace pak budou na místě:

- [Romana Jungwirth Březovská](#) (AMO & CzechGlobe)
- [Miriam Macurová](#) (Greenpeace)

Související materiály Fakt o klimatu

- [Světové emise a závazky k uhlíkové neutralitě](#)
- [Rešerše: Emisní závazky států](#)
- [Jaké jsou závazky Česka v oblasti klimatu?](#)
- [Mezinárodní klimatické dohody](#)
- [Mezinárodní dohody o biodiverzitě](#)
- [Vývoj světových emisí CO₂](#)
- [Podcast 2050: Mezinárodní jednání: Jak probíhají a jaké jsou osobní zkušenosti českých vyjednávačů](#)

Co je klimatická konference COP?

Jde o tzv. konferenci smluvních stran Rámcové dohody OSN o změně klimatu (*UNFCCC*). Zástupci jednotlivých zemí zde jednají o tom, jak pokračuje světové úsilí v ochraně klimatu, od roku 2015 se pak zaměřují na naplňování cílů Pařížské dohody:

- Udržet globální oteplení planety pod 2 °C a snažit se nepřekročit hranici 1,5 °C (ve srovnání s předindustriálním obdobím)
- Přizpůsobovat se dopadům klimatické změny (adaptace)
- Sladit finanční toky s udržitelným rozvojem a přechodem na nízkouhlíkovou ekonomiku

Námítky, které v souvislosti s COP zaznívají

- **Konference jsou neúčinné, protože Čína, Indie apod. pro ochranu klimatu nic nedělají:** není pravda – i když je Čína v absolutní hodnotě největším světovým emitentem, v roce 2021 měla v přepočtu na osobu nižší emise CO₂ než USA nebo Česko.³ Zároveň je aktuálně světovým lídrem v oblasti vývoje a implementace technologií pro OZE⁴. Klimatický summit je navíc jedinou platformou, kde se zástupci takřka všech států světa (velkých i malých) mohou pravidelně setkávat a postupovat společně (závazky a jejich plnění zůstávají zatím nedostatečné, a právě proto je třeba o nich dále jednat).
- **Létání soukromými tryskáči na konferenci dále zvyšuje emise:** to je pravda, jejich podíl je ale minimální – emisní náklady soukromých letadel na klimatickou konferenci v Glasgow v roce 2021 byly cca 12 000 tun CO₂, tedy stejné jako emise české hnědouhelné elektrárny Chvaletice za jediný den provozu.⁵

---

³ <https://ourworldindata.org/grapher/co-emissions-per-capita>

⁴ <https://ember-climate.org/insights/research/china-solar-exports/>

⁵ <https://twitter.com/faktaoklimatu/status/1456893896060018689>